

თა მოსურაგის არჩევა იყო, ტბი. ნა- უმნკოს მადეგრ, რომელსაც სამს- ზორის ვადა გაუთავადა. კანდიტე- ბად დასახელებული იყვნენ: ეხლან- დელი მოსურაგი ნაუმენკო, ესტატე ნი- სურიაიცი, გორგი კონიევი, სერგი კოვალევი და კარპეტ სვრიაზანცი. კენჭი უყარეს სამხალად ნაუმენკოს და მისურიაიცი, რადგანაც დანარ- ჩენებში უარი განაცხადეს.

არჩული იქნა ნაუმენკო 161 კე- ნჯის უმეტესობით წ-ის წინააღმდეგ, მისურიაიცი კი ამოუვიდა 71 თეთ- რი და 96 შავი.

* ქალაქ ტფლისის განათების იჯარა ჩაბარდა 4 ივლისიდან ახალს იჯარადას აღაბეგვი. ესლავე შე- უდგებიან ძველის ფარანების შეცე- ლას ახალ სისტემის ფარანებით.

* ქალაქის გამგეობას მიუხდენია მიწის მოშოვნე მარკოზოვისათვის შე- ადგინოს ჰლანი ქალაქის ამოწლის, რომელიც რკინის გზის ლინიდანგა- და ავჯალის ქუჩის შუა არის. ბ-ნ მარკოზოვის ეს ადგილი ოცდა ოცს ნაჭრად დაუყუდა, თითოეულში 100—200 და უფრო მეტი საყენო იქ- მნება, ქუჩებში დაყოფილი. ქალაქის გამგეობას ბ-ნ მარკოზოვის პროექტი და პლანი მოსწონება და მიუხდელი ინჟინერ მელიქი-ბაბოვიშვილის ყოვე- ლოვე ნაჭერი განსაზღვროს. შემდეგ საჯარო ვაჭრობა დაინიშნება და ის 26 ნაჭერი იჯარით გაიყიება.

* რადგანაც ტფლისში გამარ- თულ ქიდაობას თითქმის ყოველთ- ვის ღიმი ჩნებდა და დაეიდარბა მო- სიდესს და განსაუბრებინა 4 ივლისს იმ წინამძღვე მიუღია საქმე, რომ ხა- ლხის დასამშვიდებლად ჯარბე- ჟი მიიწვიეს, ამისათვის მთავრობას განუ- ზრახავს ქიდაობის სრულიად აღკარა- ლვა.

* 4 ივლისს კრწანისობა იყო, ე. ი. წინააღმდეგ ეკლესიის დღე- სასწავლო, ტფლისისახლი, როგორც ყოველთვის, ხალხი ბლომად დასწრე- ბია ამ დღეობაში, ჩხუბი და აჯობაყა- თი მეტრი ყოფილა, მაგრამ აგვრდების ეგვე-ბეგვის გარდა სხვა უსამოყრებმა რომ არა მომზადარა.

* ამას წინად სოღანდულში ნა- პოვნი ტერ-ფეტისთვის გვამი ტომე- მბა გაისიჯეს და გასკრეს. აღმოჩნ- ბა, რომ ტერ-ფეტისთვის დაღიანს უზრძოლნია მკვლელებთან, რადგ-

რცე დაჯერა მოცმინა და მისის ხე- ლოვნებითა გერაც აღტყებულ იყო. ქიანური და ქამანჩა საოცარს ხმას აღებინებდნენ თურმე ერთმანეთს და ამ ხმაში გამოსიმოდა მარგალი- ტის მარცველ-მარცველ და ტყეცა; ჩიკთა გუნდის სასიამოვნო და ხმო- ვანი ქუკუკი და ვალბობი და ტყის საზარი შრიაშულიც, პოეტს ეგონა, თითქმის ყტრის ჩემის საკუთარს გუ- ლის კრწან-გორის ჩაქმისძის, მე- გრამ ისეთ სმენის დამატკობელ მან- ვადაცი, რომლის აღმოთქმაც მხო- ლოდ ქალის ნახ ხმას შეუძლიან. ჰტვირდა მარტო სიმებიანი ჰა- ზინურისა, არამედ ქამანჩაც, თეთი ქა- ნურის ხეც ტუბლის პანავითა მსულ- თქმამდენს. მისი მოსმენის აღმანი- ადტკენებაში მოჰყავდა და გლეგა- წუხილითაც უყვებდა გულს, მითღს ამ ხელოვნებას, ამ შეუღარებულს

ნაც ხელი დასკრილი აქვს და ლოყა- ყელი და ყურის ძირი დანთია აქვს დაქრილი, ყელი სამ ადგილის აქვს გადაჭრილი. ამას გარდა ის ადგილი იზოვეს, სადაც მკვლელობა მომზადარა, ბაზლი, ძმითა თუნდოვების დუბანთან, აქედანვე მტკვარდის სისხლის კარი ამჩნევია. ლუქნის პატრონებმა, როგო- ვემბი და შენავე ნახაროვი, რომე- ლსაც, როგორც ბუჭირობენ, მოკლე- ლის გვამი წყაღი გალფელია, და- ბატირებულნი არიან.

* ამიერ კავკასიის სასტატისტა- ეო კომიტეტის ცნობებზედგან სჩანს რომ ტფლისის გუბერნიაში სულ 1,246,928 დესტინა ტყე არის. სა- ხელმწიფო კანებათა გამგეობას ე 1,174,000 დესტინა ტყე გამოუნა- ვარიშნია, აღმინისტრაციის კიდევ— 1,247,000 დესტინა. ამ სამ რიცხუთა შორის პირველი და უქანასკელი უფრო ეთანხმება ერთმანეთს და ეს ცნობა უფრო უნდა დაახლოვებული იყოს კუშპარიტებისთან. ტფლისის გუბერნიის თვითოეულ მაზრაში აი ჩაადენი დესტინა ტყე არის:

ტფლისისა	126,759
ახალციხისა	73,781
გორისა	391,742
დუშეთისა	107,834
თელავისა	153,521
სიღნაღისა	105,330
თიანეთისა	132,220
ახალქალაქისა	2,430
ზორჩალოსი	153,330

ამ ცნობებიდან სჩანს, რომ უფ- რი ტყიანი ადგილი თელავის მაზრა ყოფილა (73%), შედარებით ბოლოდ მაზრ-ს სიგრცესთან, შემდეგ გორისა (65%), ახალციხისა (34%) და უცლო- ზედ ნაკლები—ახალქალაქისა(1%).

მიღონის აღწერა,

გორის ეპისკოპოსის ალექსანდრესათვის მი- რამეული გორის მაზრის მესოგერბთაგან

* თქვენო ყოვლად უსამღვდელო- ესობავო, ყოვლად უსამღვდელოესო მღვდელ- მთავარო, მოწყალეო ხელმწიფევე და მამაო!

თქვენს ყოვლად-უსამღვდელოესო- ბას უკედ მოხსენებთ ის უღრმესი პატრიოსცემა, რომლითაცა შემოგტ- ქერის ღღეს ყოველი ქართველი თქვენმა ხანგრძლივმა, დაუცხროვლი- მა საზოგადო მოღვაწეობამ, თქვენმა ქრისტიაუნულმა მადალ- ზნიობრივმა

ავეგრებას სიმებისას რაღაც ჯალის- ნური; თვალთმაქტიური სახე ელო: ქამანჩა თითქმის თავისდა თავად აღ- ვიწვლად და უზრუნველად დაბტლოა ბქეთე-იტი სიმებზედ, ასე რომ აღმინანს ეკანეგობად, ამისთანა უნარის გამოჩენა ყველას შეუძლიანო. ქიანური თი- თონვე უჯარად, ქამანჩა თითოვე მი- დილი და მოდილია; თავის თვითე- კი აწვილებდობა იმ ხელოვნს კაცს, რომელიც ამ გრძნობითა სუსე პან- გებს გამოაკვირებდა ხეს და ქა- ნურისაც და ქამანჩისაც სულს ულ- ვამდა, სოცოცხლს აძლევდა. დილო, ყოველივე ავიწყლებოდა ჰანგევის შე- მოქმედს! მაგრამ პოეტს-ეი არ და- ავიწყლდა თვით ის, იმის ფიქში-ეიყო, მიხედა მღვდლაროებას მისის სული- ასა და უმწებო სიტყვი დასწერა: „რა სისუღელე და უგუნურება იქნებოდეს, ქიანურსა და ქამანჩას ამ

ცხოვრებამ, კემშირცულ დაუვიწყა- რი საუკუნო ძველი ავივით ყო- ველ შეგნებულ ქართველის გულში. ადტკეებით შემოკეტრია მივლი ქარ- თეგლობა თქვენს მოხუცებულობას! წლოვანება, საზოგადო, აუძლე- თვის დამიანის: უსუსტესი მხნობისა, უსულავს წარმატების სურვილსა ჩვენ- და საბენეგროდ, ეს ყოინი ბუნე- ბისა ყოვლად მოწყალემეუფეს თქვენ- თვის აუღრმებია! რადგენიც დრო გადის და წლოვანება გიმრავლექვე- დნობთ, იძენდა თქვენი სული ძლი- ერდება, თქვენი მხნობა მტკიცადე- ბა, სიტყვა თქვენი მისლდება და აწინდელ ქართველის დნავარულს გულს წმინდა იაზმის წყალად ებუ- ჟრეს. ამიტომაც როგორც თქვენი მწუხარება, ისე თქვენი მზიარულო- ბა ქართველობას თავის საკუთარ მწუხარებად და სიამოვნებად გარდა- უტყევიდა.

აქედგან ცხადია, თუ რა იღუწე- რალის სიამოვნებით აღივსებოდა ყო- ველ ჩვენთავისს გული, როდესაც შევიტყუეთ თქვენზედ მოღებული ხელმწიფე იმპერატორის უზამლესი იშვიათი წყალობა. დაჯილოდებამ დაგნიერება მიყვანისა უნდაგრო სი- ხარულით აღდასგეს ყოველ კუშპარიტ ქრისტიანის გულს; მაგრამ ამ სიხა- რელის თითქმის სასულერი ეკავრებმა როდესაც ღირსეულ კაცის შრომა- მიღვაწეობა ღირსეულად ფასდება, და ეს დაფანება ხმა ბოლო წარმო- ითქის ისეთის გვემსავენ, როგორც ბრანდება დიდი მიროცხელებული გვი- რგვერდისანი რუსეთისა. ძეარფასის თაფვთამ შექებადა მანაგა უზამლესის რესკრიბტით, რომელიც ებოთა თქვენს ყოვლად უსამღვდელოესობას, რაღა თქმა უნდა დიდი საუნჯე, მაგრამ დიად მნიშვნელობა მის მი თუ- რი მრავალკვე დება, რომ იგი ამ შემთხვევაში დამწვენებს მალლის პა- ტრიოსნის გრძნობებით აღსაყე გუ- ლსა.

როგორც ჩვენს საერთო მამას, წმინდის გულით ვილოცავთ, თქვე- ნო ყოვლად-უსამღვდელოესობავე მოხსენებულს იშვიათ მოწყალბას მეფისს და ეთხოვთ ყოვლად-მოწყა- ლე მეუფეს, რათა სიოცხლე თქვე- ნი, ჩვენსა საწუგეზოდ და ქვეყნის სასარგებლოდ, უვნებლად განაგარძოს მან მრავალგმიერ*.

საქმი თავი რომ მოეწონებინათ! ჩვენც, ხორციელით,—პოეტთა და მხა- ტვართა, ღრმა-ასროვან სწავლულთა და სარდალთა, ჩვენც თავი მოგაწონს ჩვენის დეაქლით, თუმცა-ეი ჩვენც ხომ ისეთნივე იარაღნი ვართ შემო- კმებლისათვის, რომელიც ათას გვაზ- მანვედ გვაჭრებებს. მაშ ასე, მარ- ტო მის, მხოლოსა და ერთსა, შეეს- კდენათ დიდება და ქება! ჩვენ-ეი არა მოგვეტყებებარა, რომ თავი მოვიწო- ნოთ და დავეძიკლოთ!

დასწერა ეს სიტყვითა პოეტმა და ზემოდაც სათაოვან წააწერა; ხე- ლილია და დასუსტიო იარაღი*.

— მიიღეთ თუ არა ღირსეული ჯილდო, უთხრა კალამსა საწერელს, როდესაც პოეტი ოთხიდან გავიდა და მარტინი დაჩინენ: უმეულია გა- იგონებდი, როდესაც ხმა-მალა კი- თხულობდა, რაც მე დაეწერე.

წარბილი ტიპოზოლიზა
(დასასრული *)

ორიოვე სიტყვა ესტკეთ ქვის ნა- ნზირის მეორე მადანხედაც. ეს მეო- რე მადანი კეთუფების გენერალ ნო- ვოსელსკის და იყოველდა აქციონერ თა საზოგადოების მადნის მეზობლად მარჯვენა მხარეს, ე. ი. საშხარეთისა- ნის. ეს მადანიც ისე მდიდარია ქვის ნანზირით და სხვა მადნეულობით, როგორც აქციონერთა საზოგადოე- ბის მადანი. ეს მადანიც ყოველგე- ტნობილმა ინჟენერმა ბ-ნმა პ. გორ- ლოვმა მოაწყა და მოამზადა სამუ- ზაოდ 1888 წ. და გარდასცა თავის პ.ბრონს, ბ-ნ ნოვოსელსკის, რომე- რემაც მორათულ-მოწყობილი მადანე 1889 წ. გარდასცა იჯარით ადესელ ფულთან კაცებს, მაგრამ მოიჯარად- ლებმა რალაც მიზნოს გიმო, ერთის წრების მეშაობის შემდეგ თავი დანე- ბეს ამ მადანში მეშაობისა და მას იქედ, ეს სამი წელიწადი, ამ საუე- ხოვოდ მორათულ-მოწყობილი მადან- ში, სადაც რკინის გზის შტოც არის მოყვენელი ტიპოზოლის სადგურიდან და, რომელიც პატარა ქალაქ ჰავა- ნდ წინად, მეშაობა არ არის და ყოველივე მიტოვებულ-მივიწყებუ- ლია. ვისაც-ეი ეს მადანი უნახავს ამ სამის წლის წინად, ესლა იმე ნახოს, სწორედ ვერ იცნობს, ისე არის გაობრბულ-გაფუქებული აქა- ვირობა.—რამდენიმე თას თასის მა- ნეთის ღირებული ვაჭრობი, როდეს- ბი, „ბრემსებურის“ ვეება ჯაქვი და სხვა მრავალი ხელნაწყა და რკინე- ულობა უბატრონობის გამო კლდე დღეში არის ჩაიყენული და გაფუ- კებული. აგრედვე ორმოცამდე ქვის მახლის ფანჯრები და კარები კე- ლად მნიშვნელობა და ზოგაერთი კვ- ლებიც დანგრეული. სამის წლის უბატრონოდ მიტოვებამ ამ მადნის მრავალგვი და თუ ესლა მხანავიტი ყურადღებას მიიხიდავს აქ ჩამე, ისევე ბუნებრივი სიმდიდრე ამ ადგილისა: ქვის ნანზირის მადანი, თვალ უწე- ვენელი ხე-ტყე, მინდორ-ველი, სა- მაგალითო ჰაერი, ყოველ ნახაჯზე მიმოხრბუხე ცივი და ანჯარა წყაროს წყალი და სხვა... თითონ სახელ- წოდება ამ სოფლისა—ტიპოზოლი—ამ- ტიკიცებს, რომ აქ ტყე ბევრი ყოფი- ლა და ამ ტყეებშია* წინად მადან- ვალი ირემი, ვეჯრა, ჯხიხე, ღორი, დათვი და სხვა გარეული ცხოველი

*) იხ. «ივერია», № 142.

— ესე იგი, შენ ის გინდა სავა, რაც მე დავაწერინე განაო, უბასუბა მანერტლბა. სწორედ ღირსიც იყავი საერთაანა პანჭურისა და წყაპურბისა მაგ შენის გულზვიადობისა და თვე- მომწონებლობისათვის. მაგრამ მე-ეი მარ- ტინი მეგნია, რომ ვერ-ეი მიხედო, რა სასაცილო და მახარება ხარ ავ- დებული. ეს პანჭური მე შემოგთავა- ვებ. ჩემედ უკედ ვინ მიხედება სრულს სიმწყავეს ჩემისავე ენა-მხეობობისა და დაკინებისა!

— თი შე მელნის თაბახო! — დაი- ძახა კალამმა.

— შენა, შენ ძალი ხარ, შე ნა- ფოტის ანახეთქო, შენ! უბასუბა სა- წერელმა.

ამ შესაპარაკებო-შემაბების შემ- დევა კალამმა და საწერელმა ხმა გა- იკინდეს და მალდოიერნიც იყვნენ თავის თავისა, რომ კარგი პასუხი

ყოფილა. ესლა? ესლა-ეი თითქმის საერთოდ მთელს ტიპოზოლს ისე გაუთავებო ხე-ტყე, რომ ზემოსხენე- ბული ძვირფასი ნაღორი, გარდა და- თუნასი, აქ აღარ მოიპოვებო. ტყე- ბული ხე-ტყე კლდე ბევრია და კ- რგი იმეხება, რომ აწი მინც გაუწყ- რახილდებოდნენ და არ ამოჩენდნენ ამ ძვირფასს გენძს და სთვარს საცო- ლად ირემ-შეგლისას.

როგორც ზემოდ მოგახსენეთ, სხ- მამა წელმა; „სტატუტ მწეგებოა“, თუმ- ცი დალი ზარალი მისკა ბ-ნ ნოვო- სელსკის მადნის მოწყობლობას, მა- გრამ ესლა, როგორც გვესმის, ამ მა- დანს კვლევი უღიბის ბედი და ხა- ზინას შუპ-ის თავის ხარკით მოაწყის და აწიამოვოს ეს მადანი, რათა თვისი ფული ვაინდელს, რომე- ლოც უხსნებული ბ-ნ ნოვოსელსკის- თვის ამ მადნის მოსაწყობად 1887 წ.

მთავრობას უკედ 4000 მანეთი კლდე გადელევი ამ მადნის გამო- საკლევად და 20-ს იფისს აქ მოვიღებ პეტრობურჯიკიდან მთა-მად- ნის ინსტიტუტის აღიუქტი ბ-ნი ნ. კოცკისკი და ინჟინერი ბ-ნი ჩერ- ნევიცი. ამათ თან მოჰყა ქუთაისი- ლე პოლკოვნიკი ე. ბ. პრიტი, რომელიც რუმუნებულისა გენერალ ნო- ვოსელსკისა და რომელსაც ეს მად- ნი ებარა. ბ-ნი კოცკისკი და ჩერ- ნევიცი არიან მოსულნი ამ მადნის გამოსაკლევად, უნდათ ვაგონო ქვის ნახზირი ბლომად ძვეს აქ თუ არა და რა თვისებისა ეს ნახზირი. ამის გა- ნისხედა მადანე თისი თას ფუფის ნახზირს და გაგზავნიან სასღვარ გა- რდელ ქ საწინჯავად და, თუ მოიწა- ნეს ნახზირი, შემდეგ შეუდგებიან მა- დანის მოწყობას და ბრკეტის ქარ- ხანის კეთებას, რომლითაც ქვა-ნა- ხზირის მოწერს მოწოდებს ისე, როგო- რც ატურსაო.—როგორც ამბობენ, ბ-ნი კოცკისკი აქ დარჩება ორს თთვეს და მშდეგ დაბრუნდება თავის ადგო- რზე; ხოლო ბ-ნი ჩერნევიცი აქ დარ- ჩება სულ და; როცა გარდაწყდება ამ მადნის წარმოების საქმე, შემდეგ შეუდგება მუშაობას და მადნის მოწყობასაო.

ესლა მოგახსენებთ ქვის-ნანზირის შესახებ მადნის შესახებ. ეს მადანი იმ- ყოვება აქციონერთა საზოგადოების მადანის მარტეხება მხარეს, ჩირდილოე- თისკენ და ევეთნის ერთს მოსკო- ველ ვაჭარს, გვარად კოვინს. ეს მა- დანი ჯერ სრულიად მოწყობებუ- ლია და, როგორც ვაგვიტთ, უკედ-

ნია კლენისან მდიდარს შერევეტივესა და აქა მალე დაიწყებენ მუშაობას.

როგორც ჰქვია, ტყეებულ დიდი და საქებრი მერმისი მოელოს. ქვის ნახარის მანდებში მუშაობა განაღებდა, ნაქარალზე გზა-ტყეოლი იმქვანა ვაცვანი და, არ გაიღოს დიდი ხანი, რომ ტყეების რკინის გზის შტოზე, ნაცელად იმისა, რომ ესე კვირაში ორჯერ დადის მატარებელი ტყეებიდან ქუთაისამდე კვირაობით და ოთხშაბათობით, ვნახეთ, რომ დღეში ათა და მეტი ნახარისი და სხვა საქანითი დატვირთული მატარებელი დადიოდა და ეხლანდელი საფული ტყეები უკლებად იქმნას ქუელი.

საუ. ტყეებულს ეხლაც ბევრი რამ მოხერხებულადა სსცოგრებულად, რომელსაც სხვანაც მოკლებულია საფული-კი არა, ქლაქებნი-კი.—როგორც მოგესვენებათ, აქ არის რკინის გზის სადგური, ტელეგრაფის სადგური, აფთაპიკი, მახარ; აქვე ცხარგობის სალონი მოქალაქე და ახრულდე აქ მოდიან ზაფხულობით მუხარაკენი, როგორც ჩინებულ საზაფხულო ადგილას. ამდენ სიეთესთან ტყეებულს ერთი რამ მოხერხებულა აკლია და ჯერ ერთი ნაკლი გახლავთ ფოსტის განყოფილების უქონლობა, რის გამო ყველანი დიდად შვიწროვებულნი ვართ. განსაკუთრებით მემანდათვის არის უსაქაროესი ფოსტის განყოფილება ტყეებულში. მატარებლის განყოფილება ტყეებულში. მატარებლის განყოფილება ტყეებულში. მატარებლის განყოფილება ტყეებულში.

ასე უფროად ყაველ წლობით ამდენ ფოსტის ხარჯვას, ვვინებთ ის ვაკობება, რომ აქციონერთა საზოგადოების ერთნობით გამოიღო სამისი ამ ოთხასი მანეთი ფული, ამდენ ფულს მერე მემანდატე გამოიღებდა და ამ ფულით მშენებრი ფოსტის სადგური გაეყვალებოდა, ფოსტის კანტონისთვის საჭირო მოწყობილება იქნებოდა შემძინილი და მას შემდეგ თვით ფოსტა-ტელეგრაფის მთავრობა იკისრება ტყეებულში ფოსტის განყოფილების გამართვის და ამ სახით ყველას მიეცემა და საშვალად დროზე და უნაკლებად მიეღო წერილები, გაზეთები, ფულიანი წერილები და სხვა ნივთები, რის გაგზავნაც ფოსტით შესაძლებელი არის.

ზნი ნ. ნიკოლაძეც ამ აზრისადა და ურჩევს საზოგადოების ფოსტის სადგურის ასაშენებლად ფული გაიღეთო. ვისურვებთ, რომ ეს ყველასათვის დრო სავალი ფოსტის განყოფილება აღდგე და მალე შესძენოდეს ტყეებულში.

დასასრულ გესურს ვთუყოთ მკითხველს, თუ რა განკარგულება მოახდინა აქციონერთა საზოგადოებამ იმ ორის მუშა კაცის პირისუფლათა დასაკმაყოფილებლად, რომლებიც სამსი იფინის დიხობენ მანდის მღვიმე-მალარში გზისათა და კვალით. იოსებ განადარის ცოლშვილის მიეცეს სამისი მანეთი ფულად ერთ ნობობით, ხოლო ალექსი ერთის მოხუცებულ დედას ორასი მანეთი, იმასაც ერთ ნობობით.

1893 წ. 25 ივნისი. სსცო. ტყეებულში.

სიტყვა მიელ ზოლასი მოპასანის დასაფლავებამდე.

დიდად აღელვებულმა ვილ ზოლამ გიულე მოპასანის საფლავზე წარმოსთვლა სხვათა შორის შემდეგი ოცი სიტყვა დიდად იქნება მას უნარ, რაც მოპასანი გავიყანი ვუსტაფ ვლავიანთან. ეხლაც თვალწინ მძლავრს მაშინდელი სულ ყაზვილი თვალზე მოდობირი მოპასანი, რომელსაც ისე წყნარად გვირა თავი ვლავიანთან, როგორც მოსიყვარულე ვილს მოპასანი, როგორც მოწყვთს—თავის მოძღვართან. ნასაღიღვეს იჯდა მუდამ ჩვენთან და ყურს უდებდა ჩვენს მუსიკას და საუბარს; თანხში ერთხელ თუ გაგზავნა და იტყუდა ორიდგი სიტყვას; ჯან-საღი და მკაცრის აგებულების ქვაჭილი იყო; სახეზედ თითქო სხვი გადაჭვნინა: მზარეული, ბედნიერი, სიცოცხლით სავსე მოპასანი ყველას გვიყვარდა სწორედ ამ ჯან-სახლობისთვის. მოპასანი უფროადა ძლიერ ისეთი ვარჯიშობა, რომელშია-კი შეეცლა ომზე გამოეჩინა; ხმა დადიოდა მოპასანის გაბეჯულობაზედ და სიმაძიყეზედ. ჩვენ ფიქრადაც არ მოგვსვლია, რომ მოპასანი მწერალის ნიჭს გამოაჩენდა.

მაგრამ აი დაიბეჭდა იმისი ნოველი „Boule de Suit“ (ქონის ნაქერი) ეს მშენებრი მოთხრობა; პირველად ისეთი ჩინებული ნოველი დასწერა, რომ ყველა იტყუდა, გამოცლილი და დახელოვნებული მწერალითა. ამ მოთხრობის დაბეჭდა ჩვენთვის დიდად სიხარული იყო, რადგანც უკვე მძალ და მეგობრად გავიცნობდით ჩვენ, რომელსაც ფიქრადაც არ მოგვსვლია, რომ როდისმე მწერალი იქნის ნიჭს გამოიჩენდ. ამ დღიდან მოპასანი ბევრსა სწერდა. იმისი კალამი ისეთი ძლიერი იყო, რომ ყველა მისი გვიყვარებოდა. ერთსა და იმავედ რაის რამდენსავე ეუბნებოდა ჰქვედადა პატარა პატარა ზღაპრებს, რომლებსაც ყველა იმ ნაწარმოებს ისეთი სულ სხვადა-სხვა ხასიათი და ელფერი ედო, რომ სწორედ გაკვირდებოდა კაცი და იტყუდა: ნუთუ ყველა ეს ერთის კაცის დაწერილია. მოპასანის ყველა ნაწარმოები წარმოადგენს ან პატარა კომედიას ან პატარას, მაგრამ დასრულებულს დროება. მოპასანის მოთხრობის რომ კითხულობ, გვეონება ავტორმა უკვე თვალ წიფნჯარა ვიძილო და აღიმაწის მთელი ცხოვრება და მანახავო. მოპასანის მოთხრობა ერთსა და იმავე დროს გვატარებდა; გვაკენებდა და გავფიქრებდა კლდე-შემშინებლად დავისხელოთა მოპასანის პაწია ისეთი მოთხრობები, რომელშია-კი გვერდზედ მოთავსებულა სოფლი მინარისი დიდის წიწისის. სხვა ავტორი მართლაც ამ შინაარსს დიდის წიწისთვის გამოიყენებდა. მაგრამ ეს რომ მოვისურვათ, მოპასანის ყველა თხზულებათა ჩამოთვლა დამჭირდება; ზოგიერთა იმისი თხზულება ისეა გავრცელებული, როგორც ლაფონტენის ივანი და ვალტერის არაკი.

შემდეგ მოპასანმა მოისურვა დიდად რომანების წერა; თითქოს იმით, რომ თავისი ნიჭის ძალი დაფინახებინა მათთვის, ვისაც გვინდა, ნოველების მეტი არაფერის წერა არ შეუძლიანო. და აი აქაც გამოჩნდა მისი ნიჭის სიდიდე. მშენებრის რომ მანსაც ისე ადვილად სწერდა, რომ

გორც პაწია ნოველს. მოპასანის რომანები, „Une vie“ დან (ერთი სიცოცხლე) მიყოლებული „Notre coeur“ ანდ (ჩვენი გული) წარმოადგენს ისეთსავე უტყუარს სიყარის აღმამის ცხოვრებისას, ისეთსავე ძალის, ისეთსავე შესანიშნავს ხელოვნებას, რომელიც მოპასანის სწორედ და მოპასანს მოკლებულ და სინამდვილით გამოეუბნა ეის, რისაც ვამოთქმა სურდა. მოპასანის რომანი „Pierre et Jean“, ჩვეის აზრით, სწორედ რომ სიოქარი მქმნილება, უფერიფესესი წმინდა; ეს რომანი წარმოადგენს ისეთს დიასა და ისეთის სიძალადის განსაკუთრულს თხზულებას, რომლის ბადალი არც დაწერია და არც დაიქვება.

სწორედ საკვირველი იყო, რომელი იზიდავდა და იტყუებდა მეთბეგელს გულს მოპასანის ყველა თხზულება. დაიბეჭდა თუ არა მოპასანის პირველი თხზულება, წამსვე სახელით, პატივისცემა მოიპოვა მეთბეგელთა შორის. გვერდებოდა, ბედმა ხელი მოჰკიდა, რომ ისე მალე აეყვანა, სიამდვეც თვითონ მოისურვებდა.

(შემდეგი იქნება)

უცხოეთი

მდინარი. რუხისტაგის კრების მეორე დღეს, 26 ივნისს, უკვე აშვარა იყო, რომ მთავრობამ გაიმარჯვა. მაგრამ ეს გამარჯვება ვერაფერი იყო. მართლაც გაუსმინა წინ დღეს დაბოლო სტეჟა, რომ კანონ-პროექტის დამტკიცების შემდეგ მთავრობის მოპირენი წარუდგენდ მთავრობის თვითონ ანგარიშს და კარგი მაშინ მიხვდება, ვინა ყოფილან იმის მომხრენი და როგორი ძლიერად უყვარდა მამულითა.

ლიბერეტმა 26 ივნისის კრებაზედ სიტყვა მთავრობის მომხრენი გვიმტკიცებენ, რომ რუსეთმა და საფრანგეთმა თავიანთ ჯარებს მოუხვედეს და ჩვენც ასე უნდა მოვიქცეთო. კარგი და პატივსიანი. საფრანგული და რუსული მარხალადაც ასევე უნდა მოქმედენ. ჩვენ ჯარის მომხრეების იმთ ჯარის მომხრეებს მოკვება. მერე ჩვენ კიდევ უნდა მოვუცუბათ ჯარსა. ვთხოვანეთ იმის, რომლის ექმნება ამ ჯარის მომხრეებს პოლიო. აშვარა, ასეთმა ქიშკობამ თავის თვადე ომი უნდა ასტეხოს, რომ არ-კ-ი გესურდეთ.

მე ვერ წარმოვიდგენო, სიტყვა ორატორმა, რომ ჩვენ მთავრობის ეს არ ესმოდეს, და თუ ასე გულითად სურს ჯარის მომხრეებს, გეუბნა, სხვა სახელწოდებით-კი არ აპირებს ამისა ანამდე თვით თავის სახელშეუხებელი, თქვენია, — მოპასანი ლიბერეტმა მენარჯვენდ დასს, — ჯარი რუსეთისა და საფრანგეთის წინააღმდეგ-კი არ გინდოთ, არამედ ვერმანის მუშა ხალხის წინააღმდეგო.

მენარჯვენა დასში ასტყუდა სიშინელი ჩოქლოლი. ყვირანი: ვგ სოცრუვეა, საზოგადოება, plli! როცა დამწვიდნენ, ლიბერეტმა განაგრძო იმავე დინჯის კითხვით: ჩვენ, სიოცელად-დემოკრატებს, თქვენზედ ნაკლებ არ გვიყარის სამშობლო, ამ სიყვარულისთვის ჯილდოს არ გითხოვთ, მაგრამ დროა, რომ მთავ-

რომა დორსი გახდეს ერის სიყვარულს, დროა, მთავრობა დაწმუნდეს, რომ ხალხი მხოლოდ იმისთვის არ არის გაჩენილი, რომ ხაზგი იხადოს და ჯარში გავიდეს. სახელწოდება ძალის დიდი ჯარ-კი არ შეიძლება, არამედ პოლისერის და მთავრობის ერთობა; და თქვენ-კი როგორ გეხმით ეს ერთობა მთავრობისა და ერისა? თქვენ ისე იქცევით, თითქოს განგებ გესურთ ხალხი დაეღლიეთ და ისეთ საქციელზედ გამოიწვიოთ, რომელიც ჩვენ არა გესურს. თქვენ გსურთ, პირველად გასაძალი მოუხმართ. ძლიერ კარგი, მაგრამ ვაჭრთა მიერ პურის აწევა ვინა მეგზვოება არ არის? შვირ დღეს, 26 ივნისს, პირველად სიტყვა წარმოიტყვა კლერკალმა გრეტერმა და სხვათა შორის სიტყვა: ჩვენ გხლაო წინააღმდეგენი ვართ სამხედრო კანონ-პროექტისა, წინააღმდეგენი ვართ იმით, რომ კანონ-პროექტის მომხრეთ სრულიად ვერ დაგვიტკიცეს მისი საქირობება. პირა ოქით დარწმუნებულნი ვართ, რომ ჯარის მომხრეება დიდად საგნებელი ჩვენის ქვეყნისათვის. ვინ-კ-ი დაუვიკრობს ამ მოლოს დროს ჩვენ ხალხს, ყველა დარწმუნდა, რომ ხალხი ძლიერ უკმაყოფილოა და შეიძლება ამ უკმაყოფილებამ ძლიერ კულდ იმაზე ვამოიწვიოს. მე, როგორც მონარქისტო, სიტყვა გრეტერმა, ძლიერა ვსწუხვარ ხალხის უკმაყოფილებაზედ ლაპარაკის გამო, მაგრამ ამ შემხილან პირველადემა არ მივაქციო ამ ვარე მოვებს, რადგანაც დარწმუნებული ვართ, რომ ეს უკმაყოფილება უფრო ძლიერ იმატებს, თუ ვინციალმა სამხედრო კანონპროექტი დამტკიცდა და ისიც სულ მცირე უშეტესობით.

ყველაზედ საზოგადო სიტყვითი მთავრობის მომხრეთა ის არის, — ვინა ვარძო გრეტერმა, — რომ არ გვეუბნება, ჯარის მომხრეებით დაშორებული ხარჯი საიდანე უნდა დაშვაროს. უწინ კანტლერი უფრო პატივსიანდ იტყუებდა. გეხოხვდა ჯარს და მილიონებს და ამასთანავე იმასაც გვეუბნებოდა, საიდანაა უფრო ამ მილიონების მოკრება. ესლა-კი გვეუბნება, რა გარდასახალი იქმნება შეიშლილება, ჯერ არ ვიტყვი, რათა ჩვენმა მტრებმა ეს ხელზედ არ დაიხიონო. ეს საქციელი უპატიოსნოა, ეს პოლიტიკა-კი არ არის, ხაფანგია. ვინც ეხლა კანონ-პროექტს შეიწინააღმდეგავს, მერე, რა თქმა უნდა, ყოველ ვგვარი გარდასახალი უნდა შეიწინააღმდეგოს კანონპროექტის განსახარცილებლად. ერთი ეს მომხრეთა, რატომ ვერ გარდასახალებედ არ ელასარაკეთა მთავრობა რუხისტაგს? გვიპასუხებენ: იქამდინ ვენ მოვიტყუითო. მერე რატომო? თუ — წელიწადს უკლებლით ამ კანონპროექტის განხილვას, რატომ ეხლა ვეღარ დავიდიეთ. ბისმარკს პროექტი კარგი ხანია მზად ჰქონდა, მაგრამ არჩვენების გამო ყუთში დატეხა და არ გამოიწვირა. თვით კაპრიტივ ორ წელიწადს ინახავდა პროექტს. ესლა რა მოხდა? გვიყვინა ვინმეშ თვის დაღვეცეპო მის გვიქალიან თუ რა არის? კანტლერი ბრძანებს: ჯარის მომხრეებს იმით მინდა, რომ გერმანიისთვის მშვიდობიანობა მისურს. ჩვენც გესურს მშვიდობიანობა, მაგრამ შეიარაღებული მშვიდობიანობა-კი არა, არამედ ისეთი, რომ ხალხს შეეძლოს მშვიდად იზრობოს და თავის შრო-

მის ნაყოფით იცხოვროს. დიდა, ჩვენც გესურს ვერმანიის მშვიდობიანობა და იმითკომ სრულიად წინააღმდეგენი ვართ სამხედრო კანონ-პროექტისა (კლერკალთა შორის და მარცხნივ ხანგრძლივი ტაშის ცემა).

გრეტერის შემდეგ ოლბარაკეს: კაპრიტივ, ზენიგსენმა, ელზასელმა პრესისა და ანტისემიტმა ბეკელმა. მათგამ საყურადღებო არიან უთქვამს რა. ბეკელი ძლიერ დიდად მოლაპარაკე ბრძანდებდა. დიდ ხანს ილიპარაკა თავიშეწინად და ეს დასკვნა: ჩვენ, ანტისემიტები, უწინ კანონპროექტის წინააღმდეგენი ვიყვით, მაგრამ ეხლა-კი მივებნობით კაპრიტის, თუ სიტყვას მოგვეცემს, რომ ჯარის შესანახად საჭირო გარდასახალი ყოველ დღიურ და აუცილებლად საჭირო საგნებს არ დაეძვენ. ეს ბეკელითა, — ოსუჯრამს რიტორი, — ყველაზედ დიდად კაცია რუხისტაგში, რადგანაც კანონ-პროექტის დამტკიცება მხოლოდ მავის სურვილზეა დამყარებული. მზრ ბეკელი, — მიახალა რიტორმა, — ისარგებლებით ამ შეთხრობით, თქვენს სიცოცხლეში საეთი კარგი შემთხვევა ათარ გელირსებთ. (რუხისტაგში საშინელილი ხახხარი ასტყუდა.)

ბავარიის პალატაში არჩვენების გამო რუხისტაგის კრება სუთნაზაზამდე გადილო.

დეგემა

6 ივნისი

პარიზი. საშელუმმა გაძარცვეს და დაღლებს საფრანგეთის გემი „Jean Baptiste Say“, გემში მყოფი ჯარი შეარბრებს და ზანგოკში წაიყვანოს. საფრანგეთის ჯარმა დაიპყრო დონტალი და ტაფილი, ზენო მცორენში; ფრანგების მზრი მოკლულ იქმნა და დაეჭრა 6 კაცი; საამელთა ზარალი დიდა. 6 ივნისს მდინარე მკონკის მარცხენა მარცხ, ანამში, საამელთა მარცხ დაცუა ანამის ჯარის ერთს რაზმს, რომელიც აღდგოვდა ათავლიერებად, მაგრამ დიდის ზარალითა და მარცხდნენ და უკუეთქენენ. საფრანგეთის ჯარის მზრი მოკლულ იქმნა ერთი ანამელი. ლათინელი მყველან თანაურკანობენ ფრანგებს.

პარიზი. დღესასქმე ურჩია თავის ანახავებს, საამს შემდეგ ელტინა-ტურმი მიესწვრიათო: დაგვითონ მკონკის საზენხნა ნაპირი, ჩინეთის საზღვარდგან მოყოლებული, დავითონ აგრედვე ბატონანგისა და ანკონიელთა დასაცველად. თუ გარეშო მოვამ მოიხოვა, ახალი სამხედრო გემების გაგზავნება; საიმის და მოყოლებულები საი დალი მინურებობა აქეს ინდოეთისთვის. საფრანგეთში აგრედვე გამოაცხადა სურვილი სიამის დამოუკიდებლობისა.

ლინდენი. საზოგადოებათა პალატა გრემია მოახსენა, რომ მთავრობის მიერ ყოველ ვგვარი საშვალეობა მიღებული ბანკოკში ბრიტანის კოლონიელთა დასაცველად. თუ გარეშო მოვამ მოიხოვა, ახალი სამხედრო გემების გაგზავნება; საიმის და მოყოლებული საი დალი მინურებობა აქეს ინდოეთისთვის. საფრანგეთში აგრედვე გამოაცხადა სურვილი სიამის დამოუკიდებლობისა.

შინაგან პირველ მომგებანი სესხის I ივლისს მომზადარ ტარაჲში 500 შინაითანი მოგება ხელა შემდეგ ბილითებს:

Table with 4 columns: No., Name, Amount, etc. Lists names and amounts for various categories.

Table with 4 columns: No., Name, Amount, etc. Lists names and amounts.

Table with 4 columns: No., Name, Amount, etc. Lists names and amounts.

Table with 4 columns: No., Name, Amount, etc. Lists names and amounts.

Table with 4 columns: No., Name, Amount, etc. Lists names and amounts.

ზღვაზედ ბათუმადამ გადას: ბუთ შაბათობით: დღისით 4 საათზე მოკლე გზით, შვიდის ნოვოროსისკის გზით...

ბათუმში მოდის: ღამის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკისა და სოხუმით. ბათუმ შაბათობით: დღისით სწორე გზით კერხსა და ნოვოროსისკით.

გამოვიდა ტარაჲში 104 სერ. 15267 4,423 17,006 4,065 5,911 18,731 1,108 4,415 14,355 4,467 12,899 3,696 10,243 7,668 5,619 19,476 19,317 9,667 15,242 11,665 19,475, 10,827 4,207 19,315 9261 867 15,699 16,928 7,584 11,511 14,043 1,280 3,990 14,619 2,121 19,641 17,524 8,940 12,571 6,626 15,705 9,877 15,093 15,157 13,194 13,736 16,174 10,912 19,912 8,958 14,552 5,847 4,700 7,221 1,199 10,790 16,274 18,361 9,414 7,872 11,284 4,932 8,658 4,998 13,192 1,938 17,322 17,648 10,756 15,624 971 516 6,935 10,039 172 18,109 13,111 6,077 3,898 19,594 8,409 5,125 3,088 18,328 3,646 356 15,861 3,980 15,071 4,302 17,319 16,913 17,995 7,383 17,954 7,053 18,149 14,648 7,297 6,657 13,892 18,756 8,194 14,656.

გამოვიდა და ისეილება ქუთაისის ამსახეობის გამოყება № 6 გურგენ რაინდი (ლაგინა) ცახელისა ფასი ექვი შურთი

დობეკა და ისეილება შინაური საქონელი მისი გონიერი მოგლა-მოშენება. აგ. რასკომამეივას მაერ. გამოცემს წერა-კითხვის გამე, საზოგადოების. ფასი ერთი შურთი (5-5)

შეამოსალეპი ცნობანი პირველი გერმო სამკურნალო ექიმის ნაგასარ დიანისა (კუკიანი, ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ავადმყოფთ იღებენ და სინჯავენ ექიმნი ყოველ-დღე, კვირა დღეებს გარდა. დილაობით იღებენ: ბ. ა. ნაგასარდიანა, 11-12 საათამდის იმით, ვისაც სჭირს სნეულე-ბანი: გარგანი (ხორბურგული), კბილებსა, ვენერული და ათაშანი (სი-ფილისი).

სადამოაბით მიიღებენ: ბ. ა. ნაგასარდიანა, 9-10 1/2 საათამდის, სნეულებანი: თვალის და ნერვე-ბისა-ტანში ტვივლებსა. ა. გ. რუგაძესკა, 10-11 1/2 საათამდის, სნეულებანი: შინაგანი, ბა-გვებისა და დღითა სქისისა. ბ. ა. ნაგასარდიანა, 11 1/2-12 1/2 საათამდის, სნეულებანი: ყურის, ყელის და ცხვირისა. ა. ბ. გარაშეჯანა, 1-1 1/2 საათამდის, სნეულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

სადამოაბით მიიღებენ: ბ. ა. ნაგასარდიანა, 5-6 საათამდის, სნეულებანი: თვალის და გულ-მკერდის; ხშირად და მიკროსკოპულიად გასინჯავს ნახველს (ხორხს) და შარსად. ა. ა. გაღაძესკა, 6-7 საათამდის, სნეულებანი: ათაშანი (სიფილი-სი), ხორცის კანის და გარგანი (ხორბურგული). ბ. ა. ნაგასარდიანა, 7-7 1/2 საათამდის. ე. ა. ფრანცოვა, 7 1/2-8 საათამდის, სნეულებანი: ყურის, ყელის, და ცხვირისა, ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკობით. ჩრეკა-დარბევისა და რეცეფტის დაწერის ფასი ათა შურთია; ფასი ექიმთა კრების რეგისთავის (კონსილიუმისათვის) და ოპერაციებისათვის-მორიგებით. დირექტორი სამკურნალოსა, დოქტორი მედიცინისა ნაგასარდიანი.

სეკამერცია კულისკა ძალბისა და მახვისისთვის წელი მეთორმეტე კურსების დანიშნულებას იხარის, რომ სპეციალური საკომერციო განა-თლება შესძინოს მსურველთ, როგორც ქაღახს, ისე ჭაქებს, და მოამზა-ლოს ვარჯიშობის შემწეობით ანგარიშის დახელოვნებით მკოდნენ. სწავლის გათვებით შემდეგ ატესტატები ემღევათ. 1893-94 სამოსწავ-ლო წელს შემდეგი საგნები იქმნევა სსსწავლებელი: 1) საკომერციო კონსო-ლია, 2) საკომერციო არითმეტიკა, 3) ბუქჰალტერა პარტიკ, ორკეკი და საბანკო 4) არითმეტიკა საზოგადო ნათობით, 5) საკომერციო მათემატიკა, 6) საკომერციო და სათამბუქო წესდება, 7) მსწრაფლ-წერა და წერა გავრ-ცედა და შინაისა. სწავლა დაიწყება 15 სექტემბრიდამ. ახლად შემოსულელთა მიღება დაი-წყება 1 სექტემბრიდამ, ყოველ დღე საღამოს 4 საათამდე 8 საათამდე, კურსების საღამომში, სასლა ლექსისდამე ფრადისათვის, 10 9, სურათებისა და საგონების ქუჩაზე, ათათაქის პარდაზარ. პირგამებში და წესები კურსებისა უსსსსწავლებელ შეიძლება მაილის მსურ-ველთა კურსების საღამომში და მათა წოვიანოვების საბანკო კანტორაში, სიონის ქუჩაზე. ვინც ქალაქს გარეშე ცხოვრობს, შეუძლიან წერილით მიმართოს კურ-სების დამარსებელს პ. მახვილანს, ტფალისს.

ატლო თუთაგვის სეთიანის კრასკების ქარხნის იარაღეკსედ ბოილისი: ვიღებ სახლების აშენებას, აგრადვე სახლების შეკეთებას (ремонтъ) და შეღებებას (полная окраска домов). ყელი ფბრიკის ფასად ზეის, ყოველ ნაირ ზეთიანს და მშალო კრასკებს, აგრადვე ლიტო-ტაოზორფისის და ამით მოწყობილებას, კრასკანი შეიძლება დიბარონ სხვა ქვეყნებშიც 20%/ის ზეის გამოგზავნა, დანარჩენი საქონელის მიღების დროს (надо-женнымъ платежомъ). რაც შეეება კრავი თვისების და კრავა შეზა-ვებულის კრასკის გაყიდვას, ყველა მსყიდველი დარწმუნებული უნდ იყოს რომ ეტყუარი იქნება. ჩემს საშუალებით და ჩემის თავდებობით შეუძლიან ყველს ყველანაირს სინდისიანს ხელახსენებშიცა, მხოლოდ ცოტა ადრე უნდა შეგვაცუბინონ. (48-23) ად. თუთაგვი